

vora l'estany eixut (uns 15 kms. terra endins del golf de Roses) hi ha l'indret dit *les plàzēs* «perquè s'hi veu *plàži* l'aiga» (1958). Fins a l'Estartit podria quedar d'això alguna relíquia, car *les plàzēs* és un indret que afronta amb Fontanilles, uns 3 kms. terra endins (1958).

Platgeta mall.: «us ensenyaré una fonteta en una *plàžeta*» Son Cervera (1964). Però el terme estereotipat des d'antic amb aqueix valor diminutiu és *plajola*, que m'és ben conegut de StPolM., Blanes i tota la Costa Brava (1920); i reapareix a Mallorca: «S'Algar és una *plàžola*» Banyalbufar (1964); però ja el tenim en Descloot: «les galees donaren la popa en terra en una *plajola* qui-y és» [§ 120, NCL. IV, 43.13]. +*Platgerot* 'paratge submarí sorrenc i no gaire gran': «una *antina* és una mata d'algues, junt amb el *plàžerót* que forma» Dénia, 1963. +*Plagenc* 'planer': «els intres són *plagencs*» (part de l'art, StPolM., 1930).

En relació amb *esplaiar* (ESPAI, III, 602b36ss.) convé tenir en compte l'ús d'*aplatjar-se* en un important escriptor de la Garrotxa, per a 'formar pendent suau': «Al fons, els pujols allargaven a banda i altra llurs braços, coberts d'atapeïdes rouredes, que baixaven, aclarint-se, fins a deixar al descobert la gleva grassa, que s'*aplatjava* suauament al topar amb la marga del conreu, que s'estenia, com un botó d'or, en el fons d'aquell immens gresol», MrnVayreda (*Sang Nova*, III, § 5, 187; I, 123).

Platgejar. Platger. Platjós. Platjar.

1 I en aquest diccionari, no solament a l'ordre alfabètic perquè hi insisteix a l'apèndix declarant el *plàža* d'Ausiàs (LXXVI, 1f.) antiquat, en lloc del mall. *plaja*. Fantàstic error el de Bohigas en haver imprès *plaga* (NCL.) en aquest passatge d'Ausiàs.

Plató, platona, platonar, platós, plats-i-olles, platus-sa, V. plat

PLATXA, que de cap manera no s'ha de confondre amb PLATJA, com sigui que es pronuncia amb *ç* en llocs, i s'escriu amb *-tx-*, en autors on hi ha casos de *tj* pronunciada *tx*. N'hem tractat suficientment ja a CLAPA (II, 734a51-58), del qual és sinònim, però serà bo de donar-ne més documentació: «La Santa Capella --- a les pintures murals de la bòveda, i al veure-hi un tros descrostat, una *platxa*, com les que formen les gotelleres», tort., Vergés Paulí (*Espurnes*, 162; altre passatge, p. 74, veg. ROTLLO); «aquell gros cavall de cartró de pèl blanc ab *platges* negres» (on la *tg* és esmena abusiva del corrector d'*III. Cat.*) JoSegura (StaColQ), *A Estones Perdudes*, p. 96. Des de Segarra s'estén al N. i O, fins a Mollerussa, Agramunt i Artesa de Segre, *plàça* en el sentit topogràfic de 'zona, paratge un poc extens' («allí hi ha una p. que en diuen lo *Bosquet*» 1956), però també 'clapa': «és allí on se veu aquella *plàça de sol*» Montçonis 1956. 'Clapa' a Poboleda (*Butll. Cl. Pir. Tssa*, II, 171); i al Maestrat («*clapa*: *platxa* o rodal diferent de lo que la rodeja», GaGirona, *Vocab.*) i Morella, on el sento aplicar a clapes morboses de la pell: «té *plàçes* de morsalat» (< hu-

mor salat») (1961), matis en el qual s'escampa fins a l'Alt Aragó («*plachas* de usagre» Bielsa, 1965).

DERIV.: *Platxat* 'clapejat': «la vaca rotja y aquell manso qu'és *plachat*» en una poesia popular que transcriu a St. Mateu del M. (1961); *cabra platxada* 'pia, pigarda' a Tort. i Rib. d'Ebre (Torre de l'Esp., BDLIC IX, 210); «una *vaca plàçada* 'v. clapada' a Calaceit (Casac., 1923).

Platxar: no convé fer cas d'aquest mot tan usat per Víctor Català: car la bona i poètica novellista tenia la pruija d'usar a totes passades mots insòlits que creia haver entès d'un dels seus «pastors» etc.; però ella i els seus informants (sovint de segona mà) hi queien en tota mena de malentesos. Potser es tracta del mot anterior mal comprès per l'escriptora, que no era de les terres on s'usa.

Platxeri, platxerios, V. plaure

PLAURE, del ll. PLĀCERE id. □ 1.ª doc.: orígens.

En conformitat amb la forma del verb llatí, fou originàriament, un dels verbs d'infinitiu en *-er*, a la manera de *voler, valer, poder, saber*. Així el tenim, en efecte, si bé amb caràcter substantivat, a les *Homilies*: «del qui dóna almosna, a sson proxme fa bé, e a Déu *plāder* e amor e onranza» amb *ç* encara representada per la fricativa *ð*, grafiada *d*, que després caigué en català (2r10); altrament el verb també figura en aquell text en forma personal: «Aquel qui ix seminar la sua sement --- *parabola*. —Séiner trastot poderós, si a tu *platz*, fes-nos entendre aquesta paraula», 3r18. En un doc. de la SdUrg. de 1230-57 ja hi ha el modern *plau* «creet B. --- en totes coses que él vos dirà si a vós *plau*», PPujol (*DocVgUrg.*, 13.13).

35 *Plaer* apareix usat encara com a infinitiu de força verbal en el S. XIII: «Herodes --- tolc Na Herodiaden a-N Phelip --- de la qual causa lo reprès molt S. Johan, per so cor no li era legut, segons la lig, que él presés la muler de son frare vivent; on, con Herodes vesés que S. Johan --- ajustava gran pòbol per sa predicació, él lo fé metre en una càrcer, per so car él volia *plaser* a sa mu<1>er», *VidesR*, 188v1, on la *ð* està grafiada *-s-*. L'infinitiu modern, analògic, *plaure*, és ja el de BMetge: «impossible és que algú pogués ligar ne arrear fembres a llur guisa; e si per ventura llurs marits les reptaran d'aquest vici, diran que per més *plau-re* a ells ho fan e que ab tot açò no poden tant fer que *plàcien* a ells més que les serventes e catives» (*Somni III*, NCL., 111.1),¹ del mateix: «si ·t *plaurà*, farà una breu qüestió a Orfeu; però *plàcia* ·t recordar, après, què ·m vols dir --- Ladones jo·m giré a Orfeu, qui, a mon juí, trobava gran *pler* en nostre raonament, dient-li ---» (91.22ss.).

Aquesta forma *plàcia* del Subjuntiu és la clàssica i que sobrevisqué llarg temps. El resultat hereditari a esperar de PLACEAT era *plàça*, que trobem encara a les *VidesR*: *plassa* 220v2, i *desplàça* 230r1, bis, *desplasa* 94r2, però el ms. B hi dóna *desplàcia*, i *plàcia* es troba també en P (42r1, 49r2, 190v1, 254v1). A part de la influència dels regulars fonèticament (*sàpia, càpia, rè-*